

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ב סיון תשע"ח | דף היומי בבלי: זבחים נג.
דף היומי בהלכה: מסעיף ח' עד סימן שי"ד אמצע סעיף א' "ואם היה סכין תקוע".
מוסרי: תורת הבית העתק מכתב מ"ועוד יש" עד "ויש עוד".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ב עד פרק ד 'והנה יש מהפתיאים'.

הדף היומי בהלכה

איזה איסור יש בשבירת כלי בשבת?

עושה זאת לשם יצירת פתח לכלי, וכשמייפה את מקום השבר על מנת שהכלי יהיה ראוי לשימוש; ומכיון שכך, אסור מדרבנן - דהיינו אף לדעת הסוברים שאין בכך איסור סותר - לשבור כלי שלם, מחשש שיכוון בשעת השבירה ליצור פתח לכלי, ויעבור על איסור מכה בפטיש.

[שו"ע שיד, א, ומשנ"ב א, ה ר"ז; ביאורים ומוספים דרשו, 7]

נחלקו ראשונים האם איסורי מלאכות 'בונה' ו'סותר' אמורים רק בבניין המחובר לקרקע, או גם בכלים. ולהלכה, דעת השולחן ערוך שאיסורים אלו אמורים גם בכלים, ודעת הגר"א שאינם אמורים בכלים. ואף לדעת המקלים - בהשלמה של יצירת כלי, יש איסור דאורייתא של מלאכת 'מכה בפטיש', הכוללת כל פעולה של השלמת יצירת כלי. וכן, פעמים שיש איסור מכה בפטיש אף בעשיית שֶׁבֶר בכלי שְׁלֵם - כאשר

הדף היומי בהלכה

איזה ארון נחשב כקרקע לענין איסורי 'בונה' ו'סותר'?

אך רעוע, אין בו איסור סותר אף לדעת הסוברים שיש איסור סותר בכלים, משום שכלי זה אינו נחשב כל כך ל'בנין' עד ששבירתו תחשב כסתירת בנין. אולם, אף בכלי כזה, פעמים שיש בשבירתו איסור מכה בפטיש, וכאמור לעיל לדעת הסוברים שאין איסור סותר בכל הכלים; וראה תקציר למחר.

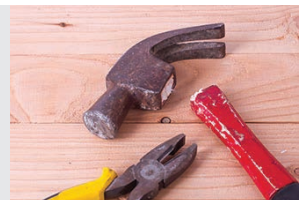
[שו"ע שיד, א, משנ"ב א-ג; וראה ביה"ל ד"ה שאינה]

כאמור, נחלקו הפוסקים האם איסורי מלאכות 'בונה' ו'סותר' אמורים גם בכלים. ומחלוקת זו היא רק בכלים קטנים, אבל כלים גדולים, שנפחם - כולל הדפנות - הוא ארבעים סאה (0.288 מ"ק, לשיטה המחמירה ביותר) ויותר, וכגון ארון גדול שאינו מחובר לקיר - דינם כבנין המחובר לקרקע, ולכל הדעות יש בהם איסורי בונה וסותר.

ולאידך גיסא - כלי שנשבר, והדביקו את שבירו, כך שהוא נחשב ככלי שלם

הדף היומי בהלכה

כלי שהתפרק ממנו חלק ועדיין ראוי לשימוש - האם מותר לטלטלו?

ניתן לתקן את הכלי.
ב. אם החלק התפרק לפני שבת, והשתמש בכלי פעם אחת לפני שבת בצורה זו - רשאי לטלטלו, כיון שבאופן זה אין לחשוש שיתקנו בשבת, שהרי הוכח שחסרון החלק אינו מפריע לו עד כדי שיטעה ויתקנו בשבת.

[שו"ע שיג, ה, ומשנ"ב נב-נג; ביאורים ומוספים דרשו, 32; וראה שם, 30-31]

כלי שהתפרק ממנו חלק, באופן שהכלי עדיין ראוי לשימוש, אך שימוש זה אינו נוח, אסרו חכמים לטלטל את הכלי בשבת, מחשש שיטעה ויתקנו ויעבור על איסור 'מכה בפטיש', או 'בונה' (ראה לעיל).
וישנם אופנים שבהם לא אסרו זאת: א. אם החלק המפורק נשבר באופן שלא ניתן להחזירו - לא חששו חכמים שימציא בשבת חלק חלופי, ולכן מותר לטלטל את הכלי. והוא הדין אם החלק שהתפרק אינו נמצא במקום, כך שלא

רבנו הוסיף ואמר בדרשתו לפני תלמידיו: "ועתה ברצוני לספר לכם את ההמשך, שאותו לא סיפרתי מעולם לאיש, מלבד לאחי ר' זלמן..."

סיפור מדהים מקורותיו של הגאון הצדיק רבי יצחק שלמה אונגר זצוק"ל
גאב"ד 'חוג התם סופר' וראש ישיבת 'מחנה אברהם' - ליומא דהילולא כ"ב סיון

הרב יעקב הייזלר

רבנו הוסיף ואמר בדרשתו: "ועתה, ברצוני לספר את ההמשך שלא סיפרתי
לאיש - מלבד לאחי ר' זלמן, ופה אני מוצא לזה זמן מתאים כדי לספר. עבר
עלינו גיהנום מר! אבי ז"ל, בשעת הפרידה לקח גמ' קטנה של ש"ס ורשא, וקרע
ממנה את הדפים של מסכת כריתות ונתנם לי, ואמר: תכניס לכיסך ותלמד
מסכתא כריתות, ובעזה"י תנצל ממיתה משונה. וציווני שאם אוכל, אחזור תמיד
מסכתא כריתות, ואם אפשר, ללמוד ברבים.

"עברו זמנים ושחררנו בטרעזינשאטא. ביום השחרור חליתי במחלת הפלעק
טיפוס' ר"ל, ומהפלעק טיפוס' קיבלתי זלקת קרום המוח ר"ל, ושכבתי 14 יום
בלי הכרה ר"ל. במצב זה שכבתי בבי"ח צבאי רוסי, והייתי כבר חצי בהכרה
משותק בשמאלי לגמרי, ולא זכרתי קריאת א' ב' בסידור. לפתע רואה אני את
אבי ז"ל עם אמי ע"ה מסובבים באש, והתחלתי לצעוק נורא [וע"כ העידו לי
חברי ששכבו אתי שם] - אבא! מדוע נשארתי בחיים?! עם הארץ, איני יודע
לקרוא, איני יכול להתפלל, איני יכול ללמוד! מדוע לא נמסרתי על קידוש ה'
ביחד עם כולם?! כך צעקתי נורא מתוך צער. ואבי ענה לי: 'אל תפחד! הבטחתיך
שתזכה להרביץ תורה ברבים: אמרתי לאמי ע"ה: תברכי אותי גם את, והיא
הבטיחה לי אריכות ימים. ביקשתי מהם שאני רוצה לנשקם בידיים, והם אמרו:
'אסור לך לגעת בנו, אנחנו כבר אש'."

רבינו ראה את דבריו האחרונים של אביו הי"ד כצוואה לדורות. ואכן, מני אז
ועד ערוב ימיו לא הפסיק מלהרביץ תורה ברבים בכל תחנות חייו.
(מתוך 'המבשר תורני' תשע"ג)

אחד הדברים העיקריים והמרכזים בחיי הגאון הצדיק רבי יצחק שלמה אונגר
זצוק"ל היה ענין הרבצת תורה לצעירי הצאן. משנותיו הצעירות ועד לערוב
ימיו לא פסק מלמסור שיעורים וללמד בני יהודה קשת תורה ויראה, ובדבר
זה ראה את אחת ממשמות חייו הגדולות עלי אדמות.

רבנו עצמו גילה על כך באחת המסיבות בשיבה הק' בפני תלמידיו אהוביו,
וכה דרש: "הנני מחויב לחזור כ-45 שנים אחורה. זכורני ימים מקדם, את היום
המר והנמנה עת נכנס הרשע להונגריה. היה זה ביום א' בשבוע, לאחר פורים,
ואנחנו - בחורים - עדיין לא תפסנו את משמעותו הנוראה של היום הזה, את
האסון שהוא מביא עלינו בכנפיו.

"ישבנו בביהמ"ד אצל אאמו"ר ז"ל. אבי קרא לי לחדרו ואני מוצאו בוכה,
דבר שהיה אצלו מחזה מאד בלתי נפרץ, כיון שהיה מטבעו אדם חזק מאד
ולא התפעל במהרה. אני מוצאו בוכה, והוא אומר לי: 'תכנס לביהמ"ד ותאמר
לבחורים לסגור את הגמרות ושיסעו מיד הביתה... אין לי לב לזה, איני יכול
להכנס ולהפריע ללמוד תורה'. הוא, שהיה כל כולו דבוק בתורה באופן נוראי...
בשבילו, לבטל ולסגור גמ' ולנעול ביהמ"ד, ביני עמודא היכא דהוי גרסי, זה
מסירת נפש בפועל ממש... אמרתי לו: איני יכול, ואמר לי: 'תכנס ותאמר להם
לנסוע מיד הביתה, ובזכות זה אני מבטיחך שתזכה להרביץ תורה ברבים' -
ובזה נפרדנו. שעתיים אח"כ גם אני ברחתי מהבית, ויותר לא היתה לי הזכות
לראות את אאמו"ר".

פניני הפרשה

"ידידי הגיע ארצה מלונדון ובפיו בשורה מרה - בנו נחטף לפני זמן מה וכל החיפושים אחריו לא העלו דבר. נסענו לבית רבנו הבבא מאיר זיע"א והאב התחנן לפניו שיגלה להם היכן הבן נמצא"

עדותו של המגיד הירושלמי רבי שבתאי יודלביץ' זצ"ל על ראייתו השמימית של האדמו"ר רבי מאיר אבוחצירא זצ"ל בזכות קדושת עיניו

ההפצרות ביקשו הצדיק להביא נייר ועיפרון. בבא מאיר ישב וצייר לעיניהם
את הבית שבו נמצא הילד החטוף בלונדון ואת השבילים המוליכים לפרדס
שבקצה הרחוב, ושם בקצה הפרדס מצייר הצדיק את הבניין הגבוה בן שמונה
הקומות, ואז פונה לאנשי שיחו ואומר להם: כאן כקומה השלישית יש כנסיה
ובה נמצא הבן.

מיד התקשרו ללונדון והודיעו לקרוביהם את תשובתו של הצדיק. הבשורה
הועברה מיד למשטרת לונדון אשר איתרה את הבנין ופרצה לשם ושיחררה
את הבן החטוף, וברוך פודה ומציל.

סיים הרב שבתאי יודלביץ' זצ"ל ושאל את הקהל בקול אדיר: האם רבי מאיר
מכיר את המבנה בשכונה הזו שצייר? ומתי אם בכלל היה בלונדון? אלא זו תוצאה
של שמירת העיניים. בגללה זכה רבי מאיר לראות למרחוק את כל מה שרצה.
(אור דניאל)

וְלֹא תִתְּנוּ אֶתְרֵי לְבַבְכֶם וְאֶתְרֵי עֵינֵיכֶם (במדבר טו לט)

שנה לפני הסתלקותו של האדמו"ר רבי מאיר אבוחצירא זצ"ל ביקר אצלו אחד
מגדולי ראשי הישיבות בירושלים וביקשו עצה טובה לתלמידיו איך להתעלות
ביראת שמים אמיתית. השיבו רבי מאיר: העצה הבדוקה והטובה מכל היא
שמירת העיניים ושמירת הלשון. והבטיחו בהחלטיות: מי שמצליח בעבודה זו
יגיע לדרגות נפלאות ביראת שמים ובעבודת ה' טהורה.

לאחר שרבי מאיר זצוק"ל נתבקש לשיבה של מעלה סיפר המגיד הירושלמי
רבי שבתאי יודלביץ' זצ"ל בעת ההספד ביום השלושים: ידידי הגיע ארצה
מלונדון ובפיו בשורה מרה - בנו נחטף לפני זמן מה וכל החיפושים אחריו
לא העלו דבר. נסענו לבית רבנו הבבא מאיר זיע"א והאב התחנן לפניו שיגלה
להם היכן הבן נמצא.

בתחילה ניסה בבא מאיר להתחמק וסירב לענות לענין זה, אך כאשר רבו

כאשר נכנס התלמיד לפניו, אמר לו רבי הלל: "ברוך ה' שבאת, בדיוק היום נזכרתי בך ואמרתי בלבי - מי ייתן ואמצא אותך!" התפלא התלמיד ושאל: "מדוע בדיוק היום נזכר בי הרב?"

"חשבתי שוב על הדין תורה שהיה לך אצלי לפני 26 שנים"...

התפלא התלמיד ושאל: מדוע בדיוק היום נזכר בי כבודו וחפץ שאבוא לפניו? הסביר לו רבי הלל: היום העליתי במחשבתי דין תורה שהיה לך אצלי לפני 26 שנים עם חברת גמ"ח בעיר גלנטא, ויצאת חייב. ואמנם בזמנו הייתי בקי יותר בחושן משפט מאשר היום, ובכל זאת כעת נפל בדעתי שיש מקום לזכות אותך בדין. ולכן חשבתי בלבי איך אמצא אותך כדי לפייסך, וב"ה בדיוק היום שלח אותך הקב"ה לפניי.

(ע"פ קונטרס 'אגרא דהספידיא' בתוך ספר 'קודש הילולים לה')

"הנני רואה צורך לאדם שיהיה מודקדק ושוקל דרכיו דבר יום ביומו כסוחרים הגדולים אשר יפלוסו תמיד כל עסקיהם למען לא יתקלקלו" (מסילת ישרים פ"ג)
בדברי ההספד שנשא הגאון רבי עקיבא יוסף שלזינגר זצ"ל על הגאון רבי הלל מקולומייא זצ"ל, סיפר מה ששמע מיהודי אחד שהיה נוכח בשעת מעשה: יום אחד בא לפני רבי הלל תלמיד שמזה 26 שנים לא התראה עמו. מיד כאשר נכנס לפניו, אמר לו רבי הלל: טוב שבאת, בדיוק היום נזכרתי בך ואמרתי בלבי - מי ייתן ואמצא אותך, והנה ברוך ה' באת.

פניני הפרשה

"הקצין ההונגרי הבכיר אמר לנו שאינו יודע להסביר בעצמו מה קרה איתנו. בדרך נכנסנו כמו לתוך ערפל, עננים הקיפו את המכונית ואף אחד לא יכול היה להבחין בה"

מנסי הצלתו של הרבי מבעלזא זי"ע מגיא ההריגה

הוסיף הקצין וסיפר: "בעיר פשמישל עצרנו למנוחה. הייתי רעב ונכנסתי למסעדה נאצית. הארוחה נמשכה זמן רב, אבל אני לא דאגתי לגורל האנשים שבתוך המכונית, כיון שנוכחתי שיש לי שמירה טובה של ה'צודא רביי [צדיק בהונגריה].
"כשסיימתי לאכול, יצאתי החוצה לעבר המכונית, והנה היא איננה... נבהלתי, הסתובבתי, חיפשתי זמן מה, ולא הבנתי מה קורה, להיכן נעלמה המכונית? לבסוף גיליתי אותה חונה סמוך למסעדה, רק שהיא נעלמה מעיני כאילו היתה מכוסה בערפל כבד. כך הנאצים לא הבחינו במכונית החשודה העומדת באמצע הדרך"...

(נר לשולחן שבת מתוך ספר 'הצלת הרבי מבעלזא')

"ותקח האשה את שני האנשים ותצפנו" (מן ההפטר)

רש"י מפרש: 'ותצפנו', לשון יחיד - הצפינה רק את כלב; ופנחס לא ראוהו, לפי שהיה כמלאך.

על נסיבות בריחתו של האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא מגטו בוכניה לעיר בודפשט, מתהלכות אגדות מופלאות. סיפר ר' דוד שפירא, שהיה משמשו של הרבי: בכל הדרכים הסתובבו שוטרים וחילים, אבל אף אחד לא ניסה לעצור אותנו. הקצין ההונגרי הבכיר, האחראי לנסיעה, אמר לנו שאינו יודע להסביר בעצמו מה קרה איתנו. בדרך נכנסנו כמו לתוך ערפל, עננים הקיפו את המכונית ואף אחד לא יכול היה להבחין בה.

השו"ת היומי

"כיצד יכולה בתנו לקבל מהמדינה מענק לימודים מותנה, שייתכן ויהפוך להלוואה בריבית. והלא אין לה נכס משלה ולא מועיל בזה היתר עיסקא?"

שאלה ותשובתה בצידה משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: שאלה טובה זו היא שאלת רבים, והעצה בזה היא כפי שביאר הגר"פ ויינד שליט"א בספר התשובות חלק ב' בסופו, שההורים יקנו לבת חלק בדירה בגובה הסכום הנ"ל, ובכך נהיה לה נכס מרויח. ובמקרה שההורים מתחייבים לשלם עבור הבת, אזי אין צריך להקנות אלא רק לעשות היתר עיסקא בין הבת להורים, ויועיל כאשר יש להורים נכס משלהם. וכיון שהדבר מורכב יש להתייעץ עם מורה הוראה ולעשות ע"פ הוראתו.

שאלה: בתי נרשמת בסמינר בבני ברק למסלולי לימוד מקצוע, והמדינה נותנת מענק לימודים בסך כמה אלפי שקלים, באופן שאם יכנסו לעבודה יהיה מענק, ואם לא - יהיה הלוואה מותנית ויחזירו אותה בתוספת ריבית. ברצוני לשאול כיצד נוכל לקחת הלוואה מותנית זו, הרי היתר עיסקא לא מועיל כאשר אין ללווה נכס המניב רווחים, ולבתי אין נכסים?

האם מקיימים מצוות תלמוד תורה כשלומדים בלי להבין?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

ומה שמשמע מדבריו שאינו מקיים מצות תלמוד תורה בלימוד שאינו מבין, הביא המשנ"ב בשם השו"ע הרב (הלכות ת"ת פ"ב ס"ג) שזאת דוקא בתורה שבע"פ, אבל תורה שבכתב - כל שמוציא בשפתיו נחשב לו ללימוד. אכן בפמ"ג (א"א סי' נ ס"ק ב) משמע שגם מקרא צריך להבין, וכן בא"א בוטאטש (בסי' מז) נוקט שצריך להבין גם מקרא, וכן משמעות המשנ"ב (סימן נ ס"ק ב) שכתב כי "בפרט עמי ארצות צריך שיבינו הפירוש כדי שיצאו בזה ידי לימוד מקרא ומשנה וגמרא", ומשמע שגם מקרא צריך להבין.

אמנם גם תורה שבע"פ שאינו מבין, כתב בשו"ע הרב (שם) שיש לאדם לעסוק בכל התורה, גם בדברים שאינו מבין מקוצר דעתו, ולעתיד לבא יזכה להבין, וכן כתב בספר חסידים (סימן תתשסד). והחיד"א (מראית עין ע"ז יט, א) כתב, שמה שאמרו שהלומד ואינו מבין אין נחשב לו ללימוד, זהו דוקא כשאינו משתדל להבין, אבל אם משתדל ואינו מבין נחשב כקיום מצות תלמוד תורה, וראה עוד מה שהובא בביאורים ומוספים משנ"ב מהדורת דרשו (סימן קנה הערה 14).

בסעיף י"ב מהפתיחה (עשין) כותב החפץ חיים כי מלבד כל העשין שמנה עתה, עובר המספר לשון הרע על מצוות עשה של לימוד תורה, שהיא מצוות עשה גמורה, ושקולה כנגד כל המצוות, ועונש ביטולה שקול כנגד כל העוונות. ואמנם לעתים יוצא האדם נקי מעוון זה, משום שעסק באותו זמן בפרנסתו, או שמהרהר כיצד להשיג את מחייתו, אבל כאשר מספר לשון הרע ורכילות הרי אין בכך כל תועלת לפרנסתו, וממילא נתבע הוא על ביטול תורה בזמן זה. ומוסיף רבנו ומדגיש, כי כל אחד יכול לקיים מצוות עשה זו של לימוד תורה: הלמדן לפי למדנותו, וגם מי שאינו למדן - יכול ללמוד "ספרים קדושים המועתקים ללשון אשכנז בזמננו, כגון חובות הלבבות ומנורת המאור וכיוצא בזה, המכניסים בלבב האדם יראתו של הקדוש ברוך הוא...".

בביאורים ומוספים מביאים כי כן פוסק רבנו להלכה גם במשנה ברורה (סימן קנ"ה ס"ק ט): "מי שאינו יכול ללמוד הלכות ואינו מבין בהם, ילמד כל מה שיועיל, ועתה בזמננו יש כמה ספרים ממאמרי חז"ל מועתקים על לשון אשכנז, ויכול כל אדם לקרות וללמוד בהם".

המוסר היומי

היצר הרע מסית את האדם שישתפק במה שהוא עצמו הולך בדרך התורה

מתוך לימוד המוסר היומי בספרי החפץ חיים:

ישתדל להרבות כבוד שמים, כדי שלא יופסק כבודו בהמשך הזמן, ויחזק תלמוד תורה וישיבות כדי שיתחזק כבוד ה' ותורתו בעולם על ידו, ויהיו נחשבים אלה הבנים שיתגדלו בתורה על שמו - בודאי אלו ילמדו תורת השי"ת גם לבניהם, ובניהם לבניהם, ויהיה הכל נקרא על שם הראשון שהביאם לזה, ושכרו הוא מכל הדורות".

[תורת הבית, מכתב בסוף הספר, בשינויים]

"האדם נברא בעולם כדי שיהיה מכיר את בוראו ויתרבה כבוד השם על ידו, והיצר הרע מסית לאדם שישתפק במה שהוא עצמו הולך בדרך התורה, וכנגדו אמר הלל: וכשאני לעצמי מה אני, דהיינו שאפילו ילמד האדם כל ימי חייו - מה חשיבותו כנגד טובות הבורא העודפות עליו תמיד? וכמו דאיתא במדרש על הפסוק קל עמל האדם לפיהו - כל מצוותיו ותורותיו של אדם אינו מספיק למה שמוציא מפיו!

וגם מה יוכל לרבות כבוד השם במעט הימים שהוא על הארץ? אבל אם

חלפו עוד כמה דקות. הבחור ממתין לרגע שבו ידרשו ממנו להחזיר את הכסף והוא יזעק בכל לבו "לא לקחתי". לפתע הגרב"צ פלמן מסתודד עם הגרמ"א ברוורמן, לוחש באוזנו משפט קצר ולאחר מכן שניהם משתתקים וחושבים...

מעשה נפלא שסיפר הגאון רבי חיים שינקף שליט"א ראש ישיבת 'דרכי משה' על הכסף שנעלם בשבת בישיבת פוניבז'

וְהָיָה בְּעֵינֵינוּ פְּהַגְבִּים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם (במדבר יג, לג)

בבחרותו כאשר למד בישיבת פוניבז', היה הגר"ח שינקף יושן תקופה מסוימת באותו חדר יחד עם הגאון רבי משה אהרן ברוורמן שליט"א, ולהבחיל"ח הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל ועוד.

וכך סיפר: באחד מערבי השבתות, דקות ספורות לפני הדלקת נרות, נכנס לחדר אחד מהבחורים שבישיבה ובידו מעטפה עם סכום כסף גדול מאוד, וביקש מהם להטמין את הכסף בחדרם עד מוצאי שבת.

הבחור הזה היה חתן כשבוע לפני החתונה, וקיבל מההורים את הכסף הזה בשביל לשלם בעבור הדירה, והיה אמור מיד אחרי שבת להעביר את הכסף לבעל הדירה. כאשר התקרבה השבת חשש הבחור להשאיר את הכסף בחדרו, שמא הידיעה על הכסף הרב המונח בחדרו תבוא לאוזניים שאינם ראויים, וח"ו כשלא יבחין יגנב הכסף. ולצורך כך חיפש לעצמו חדר אחר שבו הוא יכול להיות בטוח שאף אחד לא יעלה על דעתו שיש שם כסף, ובפרט סכום כה רב של כסף, וכשיטמין שם את הכסף יהיה רגוע כל השבת שהכסף מופקד בידיים טובות, ואין לו על מה לחשוש.

הבחור החתן חשב לאיזה חדר כדאי לו ללכת, ומיד עלה על דעתו ללכת לחדר המדובר ששם אפשר לסמוך על הבחורים בלב שקט שלא יספרו על כך לאף אחד, ומצד שני גם אין שום סיכוי שאיזה מישהו בעולם יחשוב שיש כסף ובפרט סכום כסף כה רב. וממחשבה למעשה, לקח את צרור הכסף, ורץ לעבר החדר המדובר בכדי להספיק לספר להם את פרשת הכסף, ולמצוא שם מקום סתר לפני התקדש יום השבת. החתן נכנס לחדר, סגר את הדלת וסיפר את הסיפור, חברי החדר שמחו מאד על האפשרות לעזור לו, ומיד מצאו מקום סתר ראוי להטמנת הכסף. בתוך הארון של הכביסה מתחת לכל הבגדים. לקחו גרב גדולה שמו בתוכה את הכסף, הוציאו את כל הכביסה מהארון ואת הגרב עם הכסף הניחו בתחתית הארון, ולאחר מכן החזירו את כל הכביסה למקומה, באופן שאף אחד לא אמור לעלות על דעתו שבתוך הכביסה מונחת גרב שבתוכה סכום כסף כה רב. וגם אם יכנסו חס וחלילה לחדר גנבים במהלך השבת, אין שום סיכוי שיחשבו שיש בתוך הכביסה כסף.

במוצאי שבת חוזר הבחור לקחת את כספו, ולהפתעתו הכסף איננו... חברי החדר היו בהלם גמור, לאן הוא נעלם? הוציאו את כל הכביסה למקומה, ובדקו בגד בגד, אולי זה נכנס לתוך בגד אחר, אבל אחרי הכל הכסף לא נמצא. החדר בכללותו היה מסודר לגמרי, לא היה ניכר שביקר בו איזה גנב, אי לכך הפלא היה גדול מאוד, לאן הכסף נעלם...

בין הבחורים שהיו בחדר באותה שבת, היה עוד בחור חדש משיעור א' שעתה התחיל את דרכו בישיבה. הבחור היה שקט ועדין, לא הכירו אותו מספיק בכדי לדעת אם תוכו כברו, או לא.

היה זה זמן קצר לאחר שהגאון רבי יוסף ישראלזון זצ"ל התחתן ועזב את החדר, וחברי החדר שהקפידו מאוד על הזמנים והסדרים, ביקשו שיכנס לחדרם בחור שקט שלא יפריע בשעות המנוחה וכדומה. ומשום כן זכה הבחור הצעיר להיכנס לחדרם של הבחורים החשובים הללו.

כאשר בא הבחור החתן ביום שישי להביא את הכסף, שהה בתוך החדר הבחור הצעיר שהיה עד לכל מהלך הטמנת הכסף. טבעי מאליה שהחשד יפול על אותו בחור צעיר, שיצרו גבר עליו ולא עמד בנסיון ולקח את הכסף...

הבחור הצעיר לא היה טיפש, והבין מיד שהחשד יפול עליו, בפרט שהוריו היו עניים מרודים וסביר מאד לחשוב עליו שהוא לקח את הכסף כדי לעזור להוריו. הבחור עמד בצד והתחיל לדמיין איזה צרה צרורה עומדת ליפול עליו עכשיו, בתחילה יגשו אליו הבחורים החשובים הללו ויאמרו לו בשקט "כל אחד יש לו

נסיונות אנחנו מבינים שכנראה לא עמדת בנסיון ולקחת את הכסף, בא תחזיר את זה בשקט ולא נספר את זה לאף אחד ונגמור את הסיפור".

והוא כמובן יכחיש את הכל מכל כל, שלא נגע בכסף ואין לו מושג היכן הוא. ולאחר מכן סיפור הגניבה יתפרסם בישיבה, וכולם יאמרו מי יכול להיות שגנב את הכסף, כנראה הבחור הצעיר הזה, שהרי כל חברי החדר הם בחורים צדיקים שלא יתכן כזו מציאות בעולם שהם יגעו בכסף שאינו שלהם, ובוודאי הבחור הצעיר החדש הזה הוא הגנב! נכון שהוא נראה בחור טוב שיושב ולומד ברצינות, אבל כנראה שבפנים הלב יצרו בווער בו והוא הסיטו לגניבה.

הבחורים יקטלגו אותו כגנב שפל, וידרשו ממנו להחזיר את הכסף בכל מחיר... הבחור ממשיך בדמיונו ואומר לעצמו, "אפילו אם אני ארצה לשלם את הכסף הזה רק כדי להסיר מעל ראשי את הבזיון הנורא הזה, אין באפשרותי לעמוד בסכום כל כך עצום. ואפילו אם הורי ימכרו את ביתם (שגם זה רק דירה עלובה בדמי מפתח), גם כן לא יצליחו לשלם את הסכום הזה". וכך הדמיונות ממשיכים ומפליגים למחוזות רחוקים, איך שהוא נזרק מהישיבה בבושט פנים, והוריו גם צריכים לעבור דירה לעיר אחרת כדי להסיר מעל ראשם את החרפה הזו.

חלפו עוד כמה דקות שהבחור שקוע בדמיונותיו על העתיד העומד להתרחש, והוא ממתין לרגע הזה שבו ידרשו ממנו להחזיר את הכסף, והוא יזעק בכל לבו, "לא לקחתי את הכסף", והוויכוח יתחיל כן-לא, לא-כן וכן הלאה. ולפתע קורה דבר מעניין, הגרב"צ פלמן מסתודד עם הגרמ"א ברוורמן, לוחש לו באוזנו איזה משפט קצר, ולאחר מכן שניהם משתתקים וחושבים...

לאחר דקה הגרמ"א ברוורמן מתעשת, מוריד את הכובע ואת החליפה, לאחר מכן מוריד גם את הסוודר. ליבו של הבחור מתחיל לרעוד, הוא בטוח שהוא עומד עכשיו לגשת אליו... וסופו קרב.

אבל לא, הוא מתכופף לתוך הארון שהיה עמוק, מכניס את הראש עמוק בארון, ולא הסתפק בזה אלא עמד ונכנס כולו בתוך הארון. הבחור מתפלא מה הוא עושה, הרי כבר הוציאו את כל הדברים מהארון, וכולם רואים שאין בתוכו כלום, ומה יש לו להמשיך ולהתבונן שם ולהכנס לתוכו.

חצי דקה הוא שהה בארון, ולהפתעתו הוא יוצא כשבידו הגרב עם הכסף. התברר שבסוף הארון למטה נוצר פתח קטן בין הארון לקרש של גב הארון, וכאשר הניחו שם ביום שישי את הגרב ועליו דחפו את כל הכביסה, הסדק התרחב מעט והגרב נדחף ונפל מאחורי הארון. והיה בזה נס גדול, כי בדיוק במקום שבו נפל הכסף היה חור של צינור ביוב, והכסף היה אמור ליפול שם ולהעלם בתוך הצינור. אלא שבסוף הארון היה מסמר קטן והגרב נתפס בו ובזכותו לא נפל. ותהי הרווחה...

אבל מה הסתודדו לפני כן שני הבחורים? התברר שכאשר הגרב"צ ראה שאין את הכסף ואין במי לחשוד אלא בבחור הצעיר הזה שנכח בחדר, הוא פנה להגרמ"א ואמר לו "לפני שאנחנו הולכים לחשוד במישהו, צריך לזכור את דברי החפץ חיים שאמר שהסיבה שהקב"ה ברא לאדם סברא עקומה היא כדי שכאשר הוא רוצה לחשוד במישהו שעשה איזה דבר, צריך קודם לדון לכף זכות אפילו סברא עקומה. לכן בוא נחשוב קודם בסברא עקומה לאן יכול הכסף להעלם". ושניהם השתתקו כדי לחפש את העקמימות ששם הכסף. וכך הגיעה המחשבה אולי כאשר הארון היה מלא בבגדים נדחף מעט הקרש של הארון, ונוצר סדק קל והכסף נפל שם...

ראוי לזכור את היסוד הזה שגם במקום שנדמה לאדם שהוא הצודק, ויש לו הוכחות ברורות על כך, בכל זאת לא מוכרח וצריך עוד ועוד לבדוק אם לא טעה במעשיו.

(מתוך 'שלמים מציין')